

PROGRAM STUDIÓW

Program obowiązuje od roku akademickiego: 2023/2024 – dotyczy studentów, którzy rozpoczęli kształcenie w roku akademickim 2022/2023

1. KIERUNEK STUDIÓW: HISTORIA
2. KOD ISCED: 0222
3. FORMA/FORMY STUDIÓW: STACJONARNE/NIESTACJONARNE
4. LICZBA SEMESTRÓW: 4
5. TUTUŁ ZAWODOWY NADAWANY ABSOLWENTOM: MAGISTER
6. PROFIL KSZTAŁCENIA: OGÓLNOAKADEMICKI
7. DZIEDZINA NAUKI: NAUKI HUMANISTYCZNE
8. DYSCYPLINA NAUKOWA (dla kierunku przyporządkowanego do więcej niż 1 dyscypliny wskazuje się dyscyplinę wiodącą, w ramach której będzie uzyskiwana ponad połowa punktów ECTS oraz określa liczbę punktów ECTS dla każdej z przypisanych dyscyplin): HISTORIA
9. Liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów: 123 – ścieżka nauczycielska, 120 – ścieżka nienauczycielska: 1A *historia kultury i zarządzania jej dobrami*; 1B *wojskowe dziedzictwo kulturowe*.
 - 1) Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia na studiach stacjonarnych: 61 – ścieżka nauczycielska, 60 – ścieżka nienauczycielska: I A *historia kultury i zarządzania jej dobrami*; I B *wojskowe dziedzictwo kulturowe*. Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia na studiach niestacjonarnych: 42 – ścieżka nauczycielska, 37 – ścieżka nienauczycielska: I A *historia kultury i zarządzania jej dobrami*; I B *wojskowe dziedzictwo kulturowe*.
 - 2) Liczba punktów ECTS, którą student musi uzyskać w ramach zajęć związanych z prowadzoną działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS – na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych: 87 – ścieżka nauczycielska, 101 – ścieżka nienauczycielska: I A *historia kultury i zarządzania jej dobrami*; I B *wojskowe dziedzictwo kulturowe*.
 - 3) Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje realizując zajęcia podlegające wyborowi (co najmniej 30% ogólnej liczby punktów ECTS): na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych: 74 – ścieżka nauczycielska, 69 – ścieżka nienauczycielska: I A *historia kultury i zarządzania jej dobrami*; I B *wojskowe dziedzictwo kulturowe*. W przypadku bloku przedmiotów z zakresu przygotowania do zawodu nauczyciela historii zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019 r. w sprawie kształcenia standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela (zał. 1) – program studiów umożliwia studentom wybór zajęć w grupie zajęć A, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 5 % liczby punktów ECTS koniecznych do ukończenia studiów. Student realizujący blok nauczycielski z grupy przedmiotów podstawowych/kierunkowych dokonuje wyboru przedmiotu za 25 punktów ECTS (warsztat naukowy historyka, seminarium dyplomowe, wykład monograficzny).

Studenci wybierający ścieżkę II (nauczycielską) realizują następujące przedmioty: przedmioty z zakresu dyplomowania (seminarium magisterskie i wykład monograficzny w języku obcym), przedmioty z zakresu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu Historia; przedmioty z zakresu przygotowującego do nauczania drugiego przedmiotu – Wiedza o Społeczeństwie: dydaktyki i treści programowych z zakresu przedmiotu Wiedzy o Społeczeństwie; przedmioty z zakresu przygotowującego do nauczania kolejnego przedmiotu – Historia i Teraźniejszość: dydaktyki i treści programowych z zakresu przedmiotu Historia i Teraźniejszość. Ponadto student jest zobligowany do realizacji praktyk zawodowych (psychologiczno-pedagogicznych w szkole ponadpodstawowej; śródrocznych i ciągłych z historii w szkole ponadpodstawowej, śródrocznych i ciągłych z wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej oraz śródrocznej i ciągłej Historia i Teraźniejszość w szkole ponadpodstawowej). Dodatkowo studenci obu ścieżek wybierają jeden z przedmiotów w zakresie wsparcia uczenia się: Tutoring/ Coaching.

Studenci mają możliwość wyboru jednej z dwóch ścieżek nienauczyielskich: I A *historia kultury i zarządzania jej dobrami* lub I B *wojskowe dziedzictwo kulturowe*. W przypadku wyboru ścieżki I A realizują w jej ramach następujące przedmioty: przedmioty w zakresie historii kultury i zarządzania jej dobrami, przedmioty w zakresie dyplomowania (seminarium magisterskie i wykład monograficzny w języku obcym) oraz jedną z dwóch grup przedmiotów do wyboru (*historia ciała i cielesności – aspekty kulturowe* lub przedmioty z zakresu *historii życia codziennego w wojsku na przestrzeni dziejów*). Studenci wybierający ścieżkę I B realizują w jej ramach następujące przedmioty: przedmioty z zakresu *wojskowego dziedzictwa kulturowego*, przedmioty z zakresu dyplomowania oraz jedną z dwóch grup przedmiotów do wyboru (*historia ciała i cielesności – aspekty kulturowe* lub przedmioty z historii *życia codziennego w wojsku na przestrzeni dziejów*). Ponadto student wybierając powyższą ścieżkę jest zobligowany do realizacji praktyk zawodowych (60 godzin), Dodatkowo studenci obu ścieżek wybierają jedno z przedmiotów w zakresie wsparcia uczenia się: Tutoring/ Coaching.

- 4) Liczba punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych, nie mniejsza niż 5 ECTS: 7 (bez względu na wybór ścieżki kształcenia): Tutoring/ Coaching - 2; Artystyczne dziedzictwo Europy – 1; Kultura słowa – 2; Media w świecie współczesnym – 2 ECTS.
10. Łączna liczba godzin zajęć: studia stacjonarne: ścieżka nienauczyielska – 3006, ścieżka nauczycielska – 3081, w tym liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia: ścieżka nauczycielska 1541, ścieżka nienauczyielska – 1476; studia niestacjonarne, ścieżka nauczycielska 1076, ścieżka nienauczyielska – 946. Łączna liczba godzin realizowanych na studiach stacjonarnych w formie e-learningu – 10 godzin.
11. **Koncepcja i cele kształcenia (w tym opis sylwetki absolwenta):**
 Studia II stopnia na kierunku historia łączą ogólne wykształcenie w tej dyscyplinie z możliwością zdobycia umiejętności adekwatnych do potrzeb rynku pracy. Stanowią one kontynuację i rozszerzenie wiedzy oraz umiejętności zdobytych na studiach I stopnia. Koncepcja kształcenia na kierunku historia II stopnia (studia magisterskie) zakłada prowadzenie wyspecjalizowanych badań naukowych w zakresie historii oraz prowadzenie działalności edukacyjnej związanej przedmiotowo z dyscypliną historia. W związku z tym, zasadniczym celem kształcenia jest zapewnienie absolwentowi poszerzonej i pogłębionej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, a tym samym wyposażenie go w narzędzia pozwalające na kreowanie postaw odpowiedzialności za przechowywanie i aktualizowanie depozytu pamięci o przeszłości. Realizacja wskazanego zadania w ramach programu studiów umożliwia wyedukowanie elit społeczno-kulturalnych, które posiadają świadomość konieczności zachowania i upowszechniania dziedzictwa historyczno-kulturowego w wymiarze regionalnym, krajowym i globalnym.

Osiągnięciu tego celu służy odpowiedni, przemyślany program studiów, obejmujący następujące przedmioty:

- kształcenia ogólnego z zakresu języka, kultury, sztuki i teorii komunikacji;
- kierunkowe z zakresu historii;
- z zakresu dyplomowania;
- grupy przedmiotów fakultatywnych (ścieżki);
- praktyki.

W konsekwencji przedstawionych wyżej założeń, w programie studiów II stopnia wyodrębniono ścieżki do wyboru: **nauczycielską** i **nienauczycielską**. W przypadku wyboru ścieżki nienauczycielskiej, student może podjąć studia w zakresie *historii kultury i zarządzania jej dobrami* lub *wojskowego dziedzictwa kulturowego*.

A. Ścieżka nauczycielska:

Celem ścieżki jest przygotowanie absolwenta do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu Historia (w szkole ponadpodstawowej) oraz nauczyciela drugiego przedmiotu – Wiedzy o Społeczeństwie (w szkole podstawowej i ponadpodstawowej) oraz kolejnego przedmiotu – Historia i Teraźniejszość (w szkole ponadpodstawowej). Absolwent kierunku *historia* ścieżki nauczycielskiej (po zrealizowaniu grup przedmiotów przygotowujących do prowadzenia przedmiotów: Historia, Wiedza o Społeczeństwie oraz Historia i Teraźniejszość), uzyskał gruntowną i poszerzoną wiedzę, umiejętności i kompetencje, umożliwiające mu:

- zrozumienie i badanie procesów społeczno-politycznych oraz ekonomicznych, zachodzących w przeszłości, a także w czasach współczesnych;
- posiadanie umiejętności samodzielnego rozwiązywania problemów zawodowych nauczyciela w/w przedmiotów;
- znajomość nowoczesnych metod nauczania i pracy z uczniami.

B. Ścieżka nienauczycielska (*historia kultury i ochrona jej zasobów / wojskowe dziedzictwo historyczne*):

Celem w/w ścieżek nienauczycielskich (jednej, z dwóch do wyboru przez studenta) jest przygotowanie absolwenta do podjęcia samodzielnej aktywności na rynku pracy: w instytucjach naukowych, ośrodkach kultury, muzeach, wydawnictwach, galeriach sztuki oraz w odpowiednich działach jednostek rządowych i samorządowych, a także w mediach.

Absolwent kierunku *historia* ścieżki nienauczycielskiej (po zrealizowaniu grup przedmiotów w zakresie ścieżki ***historia kultury i ochrona jej zasobów*** lub ***wojskowe dziedzictwo historyczne***), uzyskał gruntowną i poszerzoną wiedzę, umiejętności i kompetencje, umożliwiającą mu:

- uzyskanie umiejętności analizy i interpretacji zjawisk historyczno-kulturowych;
- uzyskanie umiejętności interpretacji materialnych i niematerialnych świadectw dziedzictwa kulturowego;
- uzyskanie wiedzy z zakresu historii kultury;
- uzyskanie wiedzy w zakresie historycznych i współczesnych zjawisk antropologicznych, w tym kultury lokalnej i regionalnej.

Absolwent studiów drugiego stopnia może podnosić kwalifikacje na studiach trzeciego stopnia (w szkole doktorskiej) i studiach podyplomowych.

12. EFEKTY UCZENIA SIĘ

Objaśnienie oznaczeń:

HIS2A (przed podkreślnikiem) – kierunkowe efekty uczenia się dla kierunku Historia, studia drugiego stopnia, profil ogólnoakademicki NAU2 – efekty kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela

W – kategoria wiedzy

U – kategoria umiejętności

K – kategoria kompetencji społecznych

01, 02, 03 i kolejne – numer efektu uczenia się.

Symbole efektów uczenia się dla kierunku	Po ukończeniu studiów absolwent:	Odniesienie efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–7 Polskiej Ramy
w zakresie WIEDZY			
HIS2A_W01	Ma pogłębioną i rozszerzoną wiedzę o specyfice przedmiotowej historii jako dyscypliny nauki.	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W02	Zna terminologię z zakresu nauk historycznych oraz dyscyplin pokrewnych na poziomie pogłębionym i rozszerzonym	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W03	Na poziomie pogłębionym definiuje miejsce i rolę historii w dziedzinie nauk humanistycznych oraz innych dziedzin i dyscyplin.	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W04	Wykazuje pogłębioną znajomość historii Polski, Europy i świata w zakresie epok historycznych w ujęciu chronologicznym i tematycznym	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W05	Posiada pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat powiązań procesów historycznych z aktualnymi problemami politycznymi, gospodarczymi i społecznymi	P7U_W	P7S_WK
HIS2A_W06	Posiada pogłębioną i uporządkowaną wiedzę z zakresu dorobku historiografii i wyodrębnia jej główne orientacje. Ma rozszerzoną wiedzę na temat głównych kierunków rozwoju badań historycznych i zna najnowsze osiągnięcia w tej dziedzinie	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W07	Posiada pogłębioną i rozszerzoną wiedzę na temat różnych metod badawczych i narzędzi warsztatowych pozwalających na analizę i interpretację źródeł historycznych oraz innych wytworów cywilizacji przydatnych dla poznania danej epoki historycznej	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W08	Na poziomie pogłębionym rozumie, że badania naukowe i dyskusja historyczna są procesem stałym, który niesie ze sobą nieustanne zmiany i rozwój poglądów	P7U_W	P7S_WG

HIS2A_W09	Zna metody i sposoby tłumaczenia tekstów dotyczących zagadnień historycznych przynajmniej z jednego języka obcego nowożytnego i tekstów źródłowych w języku właściwym dla badanej dziedziny	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W10	Posiada pogłębioną wiedzę na temat technologii informacyjnej, baz danych, a także multimediów i zasobów Internetu, zna wartość informacji w nich zawartych, w tym przydatnych dla badań historycznych	P7U_W	P7S_WG
HIS2A_W11	Posiada pogłębioną wiedzę na temat pojęć i zasad z zakresu ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego oraz konieczność zarządzania zasobami własności intelektualnej, a także posiada na poziomie pogłębionym wiedzę o podstawach prawnych funkcjonowania instytucji związanych ze sferą działalności studiowanego kierunku.	P7U_W	P7S_WK

w zakresie UMIEJĘTNOŚCI			
HIS2A_U01	Potrafi formułować i rozwiązywać złożone i nietypowe problemy oraz wykonywać innowacyjnie zadania w nieprzewidywalnych warunkach charakterystycznych dla studiowanego kierunku poprzez właściwy dobór źródeł i informacji z nich pochodzących i krytyczną analizę	P7U_U	P7S_UW
HIS2A_U02	Samodzielnie wyszukuje, analizuje, interpretuje, selekcjonuje, integruje informacje z zakresu nauk historycznych i pokrewnych, korzystając z bibliografii, baz danych archiwalnych i bibliotecznych, a także źródeł historycznych i literatury. Na tej podstawie potrafi formułować krytyczne sądy	P7U_U	P7S_UW
HIS2A_U03	Samodzielnie w trafny sposób dobiera metody i konstruuje narzędzia badawcze oraz opracowuje i prezentuje wyniki kwerendy bibliotecznej i archiwalnej, w tym także w postaci przygotowanych przez siebie tekstów historycznych	P7U_U	P7S_UW
HIS2A_U04	Posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych i formułowania własnych opinii dotyczących szczegółowych zagadnień historycznych, z wykorzystaniem ujęć teoretycznych oraz różnych źródeł	P7U_U	P7S_UW
HIS2A_U05	Posiada umiejętność zdobywania i integrowania wiedzy z różnych dyscyplin nauk humanistycznych, a także poszerza umiejętności badawcze, wykorzystując je w sytuacjach profesjonalnych	P7U_U	P7S_UW
HIS2A_U06	Posiada pogłębione umiejętności badawcze obejmujące analizę źródeł, literatury naukowej i popularnonaukowej, syntezy różnych idei i poglądów oraz procesów społeczno-gospodarczych. Samodzielnie formułuje tematy badawcze oraz posługuje się adekwatnymi teoriami i paradygmatami badawczymi w celu opracowania zagadnień z wybranej dziedziny historii	P7U_U	P7S_UW

HIS2A_U07	Posiada umiejętności językowe (język nowożytny obcy) określone dla poziomu B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego oraz potrafi samodzielnie w sposób poprawny tłumaczyć fragmenty monografii, artykuły naukowe oraz źródła historyczne z języka obcego na język polski	P7U_U	P7S_UK
HIS2A_U08	Posiada umiejętność komunikowania się na tematy specjalistyczne oraz prowadzenia debaty w zróżnicowanym i kręgami odbiorców.	P7U_U	P7S_UK
HIS2A_U09	Posiada umiejętność planowania i organizowania indywidualnej pracy historyka oraz kierowania zespołem badawczym	P7U_U	UW P7S_UO
HIS2A_U10	Samodzielnie, w sposób uporządkowany i systematyczny korzysta z technologii informacyjnej, baz danych, multimediów i zasobów Internetu oraz poprawnie opracowuje i ocenia informacje tam zawarte	P7U_U	P7S_UW
HIS2A_U11	Rozumie i wdraża w życie pojęcie kształcenia ustawicznego oraz konieczność rozwoju zawodowego, ciągłego poszerzania kompetencji w szeroko rozumianym zakresie ogólnohumanistycznym i praktycznych sytuacjach zawodowych	P7U_U	P7S_UU
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH			
HIS2A_K01	Krytycznie ocenia posiadaną wiedzę i odbierane treści w szeroko rozumianym zakresie ogólnohumanistycznym i uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych oraz praktycznych, zasięga opinii historyków w trudnościach z samodzielnym rozwiązaniem problemu badawczego	P7U_K	P7S_KK
HIS2A_K02	Jest gotów do systematycznego i aktywnego uczestnictwa w życiu kulturalnym środowiska i regionu, interesuje się nowymi formami wyrazu w kulturze, jest przygotowany do inicjowania działań na rzecz interesu publicznego, wykorzystuje do tego celu różne rodzaje przekazu medialnego i kulturowego	P7U_K	P7S_KO
HIS2A_K03	Myśli i działa w sposób przedsiębiorczy, samodzielnie wskazuje priorytety służące realizacji określonego zadania dla historyka, jest empatyczny, rozumie i szanuje różne poglądy determinowane kulturowo i etnicznie	P7U_K	P7S_KO
HIS2A_K04	Dbą o dorobek i tradycję zawodu historyka, przestrzega zasad jego etyki i działa na rzecz przestrzegania tych zasad przez innych	P7U_K	P7S_KR

EFEKTY UCZENIA SIĘ

Kształcenie przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach II stopnia profil ogólnoakademicki (od roku akad. 2022/2023)

zgodne z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 25 lipca 2019r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela – zał. 1

Symbole efektów uczenia się dla kierunku	Po ukończeniu studiów absolwent	Odniesienie efektów uczenia się do:	
		uniwersalnych charakterystyk dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (ustawa o ZSK)	charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6–7 Polskiej Ramy Kwalifikacji (rozporządzenie MNiSW)
w zakresie WIEDZY zna i rozumie:			
NAU2_W01	klasyczne i współczesne teorie rozwoju człowieka, wychowania, uczenia się i nauczania lub kształcenia oraz ich wartości aplikacyjne w odniesieniu do uczniów szkoły ponadpodstawowej;	P7U_W	P7SW_K
NAU2_W02	normy, procedury i dobre praktyki stosowane w działalności pedagogicznej w szkole ponadpodstawowej;	P7U_W	P7SW_K
NAU2_W03	zróżnicowanie potrzeb edukacyjnych uczniów i wynikające z nich zadania szkoły ponadpodstawowej dotyczące dostosowania organizacji procesu kształcenia i wychowania na tym poziomie edukacji;	P7U_W	P7SW_K
NAU2_W04	sposoby projektowania i prowadzenia działań diagnostycznych w pracy z uczniami szkoły ponadpodstawowej;	P7U_W	P7SW_K
NAU2_W05	strukturę i funkcje, cele, podstawy prawne, organizację i funkcjonowanie szkoły ponadpodstawowej;	P7U_W	P7SW_K
NAU2_W06	procesy komunikowania interpersonalnego i społecznego oraz ich prawidłowości i zakłócenia w odniesieniu do uczniów szkoły ponadpodstawowej;	P7U_W	P7S_WG

NAU2_W07	treści nauczania i typowe trudności uczniów szkoły ponadpodstawowej związane z ich opanowaniem;	P67U_W	P7S_WG
NAU2_W08	metody nauczania i doboru efektywnych środków dydaktycznych, w tym zasobów internetowych, wspomagających nauczanie przedmiotu lub prowadzenie zajęć w szkole ponadpodstawowej, z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów.	P7U_W	P7S_WG
w zakresie UMIEJĘTNOŚCI potrafi:			
NAU2_U01	obserwować sytuacje i zdarzenia pedagogiczne w szkole ponadpodstawowej, analizować je z wykorzystaniem wiedzy pedagogiczno-psychologicznej oraz proponować rozwiązania problemów;	P7U_U	P7S_UW
NAU2_U02	adekwatnie dobierać, tworzyć i dostosowywać do zróżnicowanych potrzeb uczniów szkoły ponadpodstawowej materiały i środki, w tym z zakresu technologii informacyjno-komunikacyjnej, oraz metody pracy w celu samodzielnego projektowania i efektywnego realizowania działań pedagogicznych, dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych;	P7U_U	P7S_UO
NAU2_U03	rozpoznawać potrzeby, możliwości i uzdolnienia uczniów szkoły ponadpodstawowej oraz projektować i prowadzić działania wspierające integralny rozwój tych uczniów, ich aktywność i uczestnictwo w procesie kształcenia i wychowania oraz w życiu społecznym;	P7U_U	P7S_UO
NAU2_U04	projektować i realizować programy nauczania z uwzględnieniem zróżnicowanych potrzeb edukacyjnych uczniów szkoły ponadpodstawowej;	P7U_U	P7S_UO
NAU2_U05	projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych skierowanych do uczniów szkoły ponadpodstawowej, ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli;	P7U_U	P7S_UO
NAU2_U06	tworzyć sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów szkoły ponadpodstawowej do nauki i pracy nad sobą, analizować ich skuteczność oraz modyfikować działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia;	P7U_U	P7S_UO
NAU2_U07	podejmować pracę z uczniami szkoły ponadpodstawowej rozbudzającą ich zainteresowania i rozwijającą ich uzdolnienia, właściwie dobierać treści nauczania, zadania i formy pracy w ramach samokształcenia oraz promować osiągnięcia uczniów na tym etapie edukacji;	P7U_U	P7S_UW
NAU2_U08	rozwijać kreatywność i umiejętność samodzielnego, krytycznego myślenia uczniów szkoły ponadpodstawowej	P7U_U	P7S_UW
NAU2_U09	skutecznie animować i monitorować realizację zespołowych działań edukacyjnych uczniów szkoły ponadpodstawowej;	P7U_U	P7S_UO

NAU2_U10	wykorzystywać proces oceniania i udzielania informacji zwrotnych do stymulowania uczniów szkoły ponadpodstawowej w ich pracy nad własnym rozwojem;	P7U_U	P7S_UW
NAU2_U11	monitorować postępy uczniów szkoły ponadpodstawowej, ich aktywność i uczestnictwo w życiu społecznym szkoły;	P7U_U	P7S_UW
NAU2_U12	odpowiedzialnie organizować pracę szkolną oraz pozaszkolną ucznia szkoły ponadpodstawowej, z poszanowaniem jego prawa do odpoczynku;	P7U_U	P7S_UO
NAU2_U13	samodzielne rozwijać wiedzę i umiejętności pedagogiczne nauczyciela szkoły ponadpodstawowej z wykorzystaniem różnych źródeł, w tym obcojęzycznych, i technologii.	P7U_U	P7S_UU
w zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH jest gotów do :			
NAU2_K01	posługiwania się uniwersalnymi zasadami i normami etycznymi w działalności zawodowej nauczyciela szkoły ponadpodstawowej, kierowania się szacunkiem dla każdego człowieka;	P7U_K	P7S_KO
NAU2_K02	budowania relacji opartej na wzajemnym zaufaniu między wszystkimi podmiotami procesu wychowania i kształcenia w szkole ponadpodstawowej, w tym rodzicami lub opiekunami ucznia, oraz włączania ich w działania sprzyjające efektywności edukacyjnej;	P7U_K	P7S_KO
NAU2_K03	porozumiewania się z osobami pochodzącymi z różnych środowisk i o różnej kondycji emocjonalnej, dialogowego rozwiązywania konfliktów oraz tworzenia dobrej atmosfery dla komunikacji w klasie szkoły ponadpodstawowej i poza nią.	P7U_K	P7S_KO
NAU2_K04	pracy w zespole, pełnienia w nim różnych ról oraz współpracy z nauczycielami, pedagogami, specjalistami, rodzicami lub opiekunami uczniów i innymi członkami społeczności szkoły ponadpodstawowej i społeczności lokalnej.	P7U_K	P7S_KO

13. ZAJĘCIA WRAZ Z PRZYPISANYMI DO NICH PUNKTAMI ECTS, EFEKTAMI UCZENIA SIĘ I TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI:

Przedmioty	Minimalna liczba punktów ECTS	Treści programowe	Odniesienie do efektów uczenia się na kierunku
PRZEDMIOTY KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO:			

1.	Język obcy	3	Słownictwo specjalistyczne właściwe dla studiowanego kierunku, język funkcyjny: dyskusje, interpretacje danych statystycznych i wykresów, prezentacje, np.: artykułów i wyników badań. Streszczenia publikacji, pracy dyplomowej, artykuły specjalistyczne lub inne prace pisemne. Właściwe dla studiowanego kierunku, elementy tłumaczenia, najważniejsze zagadnienia gramatyczne (praktycznie i specjalistycznie uwarunkowane), funkcje językowe (pozwalające studentom na porozumiewanie się w języku obcym, wyrażanie opinii, argumentowanie, wykonywanie streszczeń publikacji specjalistycznych właściwych dla studiowanego kierunku i dokonywanie prezentacji). * Treści programowe do wyboru przez prowadzącego lektorat, przy uwzględnieniu liczby godzin przewidzianych na kurs językowy oraz potrzeb studentów.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U01 HIS2A_U03 HIS2A_U07 HIS2A_K02 HIS2A_K03
2.	Artystyczne dziedzictwo Europy	1	Sztuka starożytnego Egiptu, Grecji i Rzymu, sztukawczesnochrześcijańska, karolińska i ottońska, sztuka romańska (architektura, rzeźba, malarstwo), sztuka gotycka, architektura, rzeźba i malarstwo renesansu, sztuka manieryzmu, architektura, rzeźba i malarstwo baroku, sztuka rokoka, sztuka XIX w. od neoklasycyzmu do secesji, sztuka XX wieku.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U01 HIS2A_U05 HIS2A_K02 HIS2A_K03
3.	Kultura słowa	2	Językoznawstwo normatywne, norma językowa, błąd, typy błędów językowych, uzus, kodyfikacja normy, kształtowanie zwyczaju językowego; zmiany w języku, ich przyczyny, zapożyczenia i ich rola, obce wpływy na polszczyznę, doskonalenie języka, prawne aspekty ochrony języka polskiego, aspekty poprawnościowe języka prawniczego, postawy wobec języka i normy, wpływ języka prawniczego na rozwój Języka polskiego, zagadnienia poprawności ortograficznej i interpunkcyjnej w pracy historyka; estetyka słowa, brutalizacja języka.	HIS2A_W01 HIS2A_U03 HIS2A_U04 HIS2A_K01

4.	Media w świecie współczesnym	2	Historia komunikowania od początków, do chwili obecnej. Podstawowe składniki aktu komunikacyjnego i proces komunikowania. Wybrane modele komunikowania: najważniejsze elementy, rola modeli w procesie analizy aktu komunikacyjnego. Media masowe: ich historia, rozwój, znaczenie społeczne i kulturalne na przestrzeni lat, sposoby percepcji, wzajemne oddziaływanie. Media i ich rola w procesie komunikacji, społeczna i kulturotwórcza rola mediów masowych. Rozwój teorii komunikowania masowego. Poziomy komunikowania: intrapersonalne, małych grupach, publiczne rola, cechy charakterystyczne, znaczenie społeczne, kompetencje, model współczesnego uczestnika komunikacji medialnej.	HIS2A_W05 HIS2A_W07 HIS2A_W11 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_K01 HIS2A_K04
5.	Przedmioty w zakresie wsparcia i uczenia się: tutoring, coaching	2	Drogi rozwoju kompetencji osobistych i społecznych. Wykorzystanie metod coachingowych w motywowaniu i ustalaniu ścieżki rozwoju. Narzędzia tutorskie w kształtowaniu kompetencji osobistych i społecznych (np. koło życia, pytania kartezjańskie, ranking umiejętności). Dialog motywujący (jako narzędzie motywowania bez oceniania; cztery zasady DM; fazowość motywacji transteoretyczny model zmiany, czynniki zmiany), psychologia pozytywna (M. Seligman) Odkrywanie i rozwijanie zasobów, uwalnianie potencjału osobistego i grupy. Coaching samorozwoju. Komunikacja interpersonalna. Wizerunek i promocja. Doradztwo HR. Komunikacja efektywna (np. pułapki i błędy, komunikacja prowokująca wypowiedzi o zmianie). Warsztaty umiejętności komunikacyjnych (komunikacja wzmacniająca) i trening twórczego myślenia.	HIS2A_W02 HIS2A_W07 HIS2A_U09 HIS2A_U11 HIS2A_K03
6.	BHP	0	Podstawowe regulacje z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy. Cel, przedmiot i zasady ergonomii. Przepisy i zasady BHP na uczelniach wyższych. Czynniki uciążliwe, szkodliwe i niebezpieczne w pracy. Zadania pracodawcy i pracownika w zakresie BHP. Wypadki w pracy przyczyny i profilaktyka.	HIS2A_W1 HIS2A_U01 HIS2A_K01
7.	Szkolenie biblioteczne	0	Podstawowe informacje o Bibliotece Uniwersyteckiej (historia, lokalizacja, zadania i misja, struktura organizacyjna, zbiory). Procedury biblioteczne związane z zapisem do BU. Zasady korzystania ze zbiorów i usług BU, ze szczególnym uwzględnieniem regulaminu udostępniania zbiorów. Zawartość strony WWW BU. Bazy danych dostępnych w sieci Uniwersytetu Jana Kochanowskiego. Wyszukiwanie i zamawianie w katalogach:	HIS2A_W10 HIS2A_U02 HIS2A_U10 HIS2A_K05

			elektronicznym w systemie ALEPH i tradycyjnym (kartkowym).	
PRZEDMIOTY PODSTAWOWE/ KIERUNKOWE:				
1.	Statystyka i demografia historyczna	2	Statystyka jako nauka o metodach liczbowych badania zjawisk masowych, przedmiot statystyki i jej podstawowe pojęcia, źródła umożliwiające badania historyczno-statystyczne, etapy badania statystycznego, prezentacja wyników badań statystycznych, średnie statystyczne, liczby względne, badania reprezentacyjne, podstawowe współczynniki demograficzne, źródła do badań demograficznych, szacunki i wyliczenia zaludnienia ziem polskich w oparciu o różne rodzaje źródeł, wykorzystanie akt metrykalnych do badań statystycznych, metoda agregatywna, metoda rekonstrukcji rodzin, badania demograficzne nad zaludnieniem ziem polskich do XVIII do XX w.	HIS2A_W01 HIS2A_W03 HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_K01 HIS2A_K03
2.	Translatorium językowe (z języka łacińskiego lub nowożytnego)	4	Praca z tekstem i tłumaczenie tekstów i literatury w wybranych obcych językach nowożytnych lub języku łacińskim. Tłumaczenie fragmentów dzieł autorów klasycznych i wybranych inskrypcji łacińskich (rzymskie łuki tryumfalne, epitafia). Sposoby zapisywania dat. Tłumaczenie epitafiów, sentencji i inskrypcji łacińskich. Odczytywanie tekstów łacińskich z abrewiacjami. Wyszukiwanie łacińskiego źródłosłowa w terminach i pojęciach z różnych epok historycznych. angielskim. Tłumaczenie fragmentów źródeł historycznych wydanych w języku angielskim. Tłumaczenie recenzji naukowych książek historycznych wydanych w języku angielskim.* Treści programowe do wyboru przez prowadzącego translatorium.	HIS2A_W02 HIS2A_W09 HIS2A_U08 HIS2A_K01
3.	Metodologia historii	2	Metodologia historii, teoria historii, filozofia historii przedmiot, zakres, kategorie pojęciowe. Historia jako nauka semantyka pojęcia, przedmiot badania historii (wybrane koncepcje metodologiczne XIX-XX wieku). Założenia metodologiczne szkoły Annales Marc Bloch i Fernand Braudel. „Czy historyk ma dostęp do przeszłej rzeczywistości?”. Historyk wobec źródeł tradycja badawcza i współczesne koncepcje metodologiczne. Koncepcje prawdy a narracja historyczna. Inspiracje antropologiczne w nauce historycznej. Doświadczenie i reprezentacja historii we współczesnej refleksji humanistycznej poglądy F. Ankersmita.	HIS2A_W06 HIS2A_W08 HIS2A_U03 HIS2A_U04 HIS2A_K04

			Historia mówiona doświadczenie i zapis. O metodzie „obserwacji uczestniczącej” w badaniach historycznych. Historia i pamięć we współczesnej humanistyce.	
4.	Historia historiografii	6	Historia historiografii zakres przedmiotu, terminologia specjalistyczna, aktualny stan badań. Na drodze do historiografii unaukowanej początki historiografii krytycznej. Oświeceniowe inspiracje w historiografii europejskiej. Historiografia europejska i polska w dobie Romantyzmu kierunki badań i przedstawiciele. Leopold von Ranke i doktryna indywidualistycznego historyzmu w historiografii. Pozytywizm w historiografii europejskiej i polskiej. Kierunki rozwoju historiografii na przełomie XIX/XX wieku. Marksizm w historiografii. Od modernizmu do współczesnych nurtów i orientacji w europejskiej nauce historycznej kierunki badań i najwybitniejsi przedstawiciele historiografii XX wieku. Historiografia przełomu starożytności i średniowiecza zmiana modelu pisarstwa historycznego. Historiografia średniowieczna gatunki dziejopisarstwa. Średniowieczne dziejopisarstwo polskie. Proces partykularyzacji polskiego dziejopisarstwa. Jan Długosz i jego miejsce w polskiej historiografii. Historiografia renesansowa w Europie. Historiografia polskiego odrodzenia. Dziejopisarstwo polskie czasów baroku. Historiografia polskiego oświecenia.	HIS2A_W02 HIS2A_W07 HIS2A_U03 HIS2A_U05 HIS2A_U06 HIS2A_K04
5.	Historia państwa i prawa polskiego do końca XVIII wieku	3	Monarchia patrymonialna (m. in. iusducale, Kościół monarszy). Przemiany okresu rozbięcia dzielnicowego. Monarchia stanowa stany, Korona Królestwa Polskiego, statuty Kazimierza Wielkiego, unie. Rzeczpospolita szlachecka: demokracja szlachecka (np. przywileje, system parlamentarny sejm i sejmiiki, konfederacje, rokosze, władza królewska, urzędy, sądownictwo). Rzeczpospolitej: reformy Stanisława Augusta Poniatowskiego, Sejm Czteroletni i jego ustawodawstwo, rozbiory.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_W04 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_K0
6.	Historia państwa i prawa polskiego w XIX-XX wieku	2	Pojęcie konstytucji jako ustawy zasadniczej, określającej ogólne zasady ustroju państwa, strukturę i kompetencje naczelných organów władzy, podstawowe prawa i obowiązki obywateli. Akty konstytucyjne doby niewoli narodowej. Udział Polaków w parlamentach państw zaborczych i administracji. Konstytucje Drugiej Rzeczypospolitej. Organy przedstawicielskie Polskiego Państwa Podziemnego w latach 1939-1945. Konstytucje okresu	HIS2A_W01 HIS2A_W03 HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_U06 HIS2A_K01

			Polski Ludowej. Konstytucje okresu 1989-1997.	HIS2A_K03
7.	Elektroniczne źródła informacji naukowej	2	Cyfrowe zasoby multimedialne, internetowe biblioteki cyfrowe polskie i zagraniczne, bazy danych polskie i zagraniczne, multiwyszukiwarki MAK i FIDAKR, cyfrowe mapy i atlasy historyczne (Europa i Świat), internetowa Bibliografia Historii Polski, zagraniczne zasoby cyfrowe (The National Archives UK, The National Archives USA, The Library of Congress, The New York Public Library, The British Library).	HIS2A_W10 HIS2A_W11 HIS2A_U02 HIS2A_U10 HIS2A_K02
8.	Dzieje i kultura Kielc	2	Literatura naukowa i popularnonaukowa dotycząca Kielc. Kielce biskupie (do 1789 r.). Miasto w czasach zaboru austriackiego do 1815 r., w latach Królestwa Kongresowego 1815-1831. Kielce w okresie międzypowstaniowym i w czasach powstania styczniowego oraz represji popowstaniowych 1863-1905. Miasto w dobie rewolucji 1905-1907 i latach poprzedzających wybuch I wojny światowej. Kielce w czasach I wojny światowej, w okresie międzywojennym, w okresie okupacji 1939-1945 i Kielce po 1945 r.	HIS2A_W04 HIS2A_W08 HIS2A_U01 HIS2A_U03 HIS2A_U05 HIS2A_K02 HIS2A_K04

9.	Imperia starożytne	3	Wojny Sumerów i Akadów ekspansja i budowa imperium przestrzennego w III tysiącleciu p.n.e. Organizacja polityczna i społeczna państw starożytnej Mezopotamii w III tys. p.n.e.; sumeryjskie miasta-państwa, „imperium uniwersalne” Akadów, III dynastia z Ur. Od ekspansji gospodarczej do wielkich wojen terytorialnych budowa imperium egipskiego. Organizacja polityczna i społeczna starożytnego Egiptu. Podbój świata bliskowschodniego wielkie imperia w II i I tysiącleciu p.n.e.: Babilończycy, Asyryjczycy, Hetyci, Persowie. Organizacja polityczna i społeczna wielkich imperiów bliskowschodnich: imperium Hammurabiego; Nowe Państwo Hetytów; państwo Nowobabilońskie; państwo Nowoasyryjskie; imperium Achemenidów Pierwsze potęgi śródziemnomorskie: ekspansja kolonizacyjna Fenicjan i Greków. Starożytni Grecy formy ustrojowe, instytucje państwowe, życie polityczne, myśl państwowa, królestwa Mykeńczyków, greckie miasto-państwo w okresie archaicznym i klasycznym, ekspansja polis spartańskiej, ateńska arche, monarchia macedońska, monarchia hellenistyczna. Konfrontacja sił: Europa Azja, grecka hegemonia, imperium Aleksandra Wielkiego, wielkie imperia hellenistyczne. Imperium rzymskie od miasta do Imperium Romanum. Państwo starożytnych Rzymian podstawy rozwoju, organizacja polityczna i administracja.	HIS2A_W02 HIS2A_W04 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K04
10.	Państwa świata średniowiecznego	3	Wschodnie Cesarstwo Rzymskie, Bizancjum ekspansja i upadek. Państwo Franków i jego upadek. Państwo Merowingów i Karolingów. Feudalizm średniowieczny i formy państw feudalnych. Francja w okresie monarchii wczesnofeudalnej. Święte Cesarstwo Rzymskie Królestwo Niemieckie. Monarchia wczesnofeudalna w Anglii, państwa krzyżowe, monarchie stanowe we Francji i Anglii, średniowieczne Włochy. Słowiańszczyzna we wczesnym średniowieczu i państwa słowiańskie. Ekspansja arabska w Afryce i Europie. Ruch krucjatowy. Cesarstwo i papieństwo spór o „Dominium Mundi”. Kraje śródziemnomorskie w XIV-XV w. Daleki Wschód w późnym średniowieczu.	HIS2A_W02 HIS2A_W04 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K04

11.	Państwa epoki nowożytnej	3	Nowożytne państwa europejskie; absolutyzm w Europie. Państwa Bliskiego Wschodu w XVI-XVIII wieku. Nowożytne kraje Dalekiego Wschodu. Państwa afrykańskie w XVI-XVII wieku. Kraje Ameryki Południowej i Północnej w epoce nowożytnej.	HIS2A_W04 HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_K01 HIS2A_K02
12.	Europa i świat w XIX wieku	3	Rodzina w Europie i na świecie w XIX wieku. Rewolucja w obiegu informacji i jej skutki. Migracje w XIX wieku. Najważniejsze światowe religie w XIX wieku. Higiena i medycyna w XIX wieku Europa i świat, nacjonalizm i rasizm ideologia i praktyka. Wojny napoleońskie skutki polityczne, społeczne, ekonomiczne i demograficzne. Imperializm i imperia w XIX wieku. Europa na tle innych kontynentów analogie i różnice. Europa Środkowa między Wschodem a Zachodem. Kultura wysoka i kultura masowa. Problemy społeczne XIX-wiecznego świata i próby ich rozwiązania. Bliski i Daleki Wschód.	HIS2A_W02 HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_U10 HIS2A_K01 HIS2A_K03
13.	Europa i świat między dwiema wojnami	3	Sytuacja geopolityczna w Europie po I wojnie światowej. Świat po Wojnie światowej. Położenie geopolityczne. Rozwój doktryn. Bezpieczeństwa światowego i europejskiego 1918-1939. Kryzys systemów bezpieczeństwa i wybuch II wojny światowej. Procesy demokratyzacji Europy w latach 1918-1939. Rozwój ideologii totalitarnych i ich rola w budowie systemów bezpieczeństwa 1918-1939. Hossa i bessy. Systemy społeczno-gospodarcze w Europie i świecie 1918-1939. Przeobrażenia kulturowe w Europie i świecie 1918-1939. Walka z totalitaryzmem niemieckim i japońskim 1939-1945.	HIS2A_W04 HIS2A_W06 HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_K01 HIS2A_K04
14.	Stosunki międzynarodowe po II wojnie światowej	3	Periodyzacja najnowszej historii powszechnej. Supermocarstwa i dwubiegunowy podział świata. „Zimna wojna”; geneza, etapy konfliktu, wyścig zbrojeń. Stosunki między państwami w radzieckiej strefie wpływów. Węgry 1956. Praska wiosna 1968. Konflikt bliskowschodni. Dekolonizacja i jej konsekwencje. Etapy i formy integracji europejskiej. Pozycja USA na półkuli zachodniej i w strefie Pacyfiku. Europa po upadku Związku Radzieckiego. Podbój Kosmosu. Terroryzm. Ludobójstwo. Globalizacja i jej konsekwencje aspekty gospodarcze i polityczne. Od konfliktów lokalnych do napięć globalnych. Nowi wielcy gracze na arenie międzynarodowej na początku XXI w. Chiny, Indie, Brazylia, Nigeria. Świat bez granic? Media elektroniczne; migracje.	HIS2A_W04 HIS2A_W06 HIS2A_W07 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_K01

PRZEDMIOTY DO WYBORU:				
Przedmioty z zakresu dyplomowania:				
1.	Seminarium magisterskie	15	Charakterystyka pracy magisterskiej wymagania. Wybór tematu pracy magisterskiej. Zasady pisania pracy magisterskiej. Krytyka i wykorzystanie źródeł. Konceptje rozwiązywania problemów naukowych związanych z tematyką badawczą dysertacji magisterskich. Nomenklatura naukowa historyka wybranej epoki oraz poprawność językowa w pracy magisterskiej. Plan pracy magisterskiej. Prezentacja i realizacja tematów prac magisterskich.	HIS2A_W01 HIS2A_W03 HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_U05 HIS2A_K01 HIS2A_K03 HIS2A_K04
2.	Warsztat naukowy historyka (wybrana epoka)	8	Periodyzacja dziejów specyfika epok historycznych. Kategorie źródeł historycznych. Selekcja i ocena literatury przedmiotu. Nauki pomocnicze historii i ich przydatność w krytyce źródeł historycznych. Wiedza źródłowa i pozaźródłowa w pracy historyka. Praktyczne postępowanie. Podczas analizy źródeł historycznych. Korzystanie z zasobów internetowych internetowe bazy danych, katalogów online bibliotecznych i archiwalnych.	HIS2A_W06 HIS2A_W07 HIS2A_W10 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K02
3.	Wykład monograficzny (w języku obcym)	2	Treści programowe ustala prowadzący w zakresie proponowanych tematów epok i zagadnień.	HIS2A_W02 HIS2A_W03 HIS2A_W06 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_U06 HIS2A_K01 HIS2A_K03 HIS2A_K04

**Ścieżka I A (nienauczycielska): przedmioty z zakresu historii kultury i zarządzania jej dobrami				
1.	Historia kultury antycznej	5	Wprowadzenie do źródłoznawstwa antycznego. Budownictwo greckie styl, konstrukcja i materiały budowlane. Wielkie sanktuaria świata grecko-rzymskiego w archeologii i literaturze. Archeologia Aten. Archeologia miasta Rzymu. Wczesne chrześcijaństwo źródła i powstawanie kanonu wiary. Antyczne sposoby mierzenia czasu i systemy metryczne w Grecji i Rzymie. Elementy kultury w codziennym życiu starożytnych.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U10 HIS2A_K01 HIS2A_K03
2.	Historia kultury średniowiecznej	5	Historia kultury średniowiecznej we współczesnej perspektywie badawczej. Sztuka średniowiecza. Kultura duchowa średniowiecza. Kultura piśmienna w średniowieczu. Kaznodziejstwo średniowieczne. Inkwizycja średniowieczna. Człowiek i przyroda w średniowieczu. Wyobrażenia średniowieczna wobec śmierci. Człowiek średniowiecza i zabawa. Kultura dworska w średniowieczu. Kultura miejska w średniowieczu. Kultura wsi w średniowieczu. Heretycy, innowiercy, czarownice.	HIS2A_W01 HIS2A_W04 HIS2A_U07 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K01
3.	Historia kultury nowożytnej	4	Kultura i sztuka renesansu. Manieryzm w kulturze europejskiej. Kultura baroku. Sztuka rokoka. Kultura i sztuka w dobie Oświecenia. Przemiany światopoglądowe u progu ery nowożytnej. Reformacja i reforma katolicka. Rozwój nauki, literatury i muzyki w XVI-XVIII w. Barok katolicki i protestancki. Główni przedstawiciele literatury, muzyki, teatru, malarstwa i rzeźby w okresie nowożytnym. Zmiany w mentalności i obyczajowości w dobie nowożytnej. Cechy charakterystyczne kultury Rzeczypospolitej Obojga Narodów w okresie nowożytnym. Główne nurty Oświecenia i ich wpływ na sytuację społeczną i polityczną Europy.	HIS2A_W01 HIS2A_W03 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_K01 HIS2A_K03

4.	Historia kultury XIX wieku	4	Kultura Dalekiego Wschodu w XIX w. na przykładzie Chin i Japonii. Europejskie fascynacje Bliskim Wschodem. Ewolucja mody damskiej w Europie w XIX wieku. Malarstwo europejskie doby romantyzmu. Przemiany medialno-komunikacyjne antropologia słowa medialne dominanty kultury. Cześć i honor samobójstwa i pojedynki. Kultura żydowska w Europie i na ziemiach polskich (np. Kultura chasydów). Pozytywizm europejski i warszawski program, założenia, realizacja. Ruchy emancypacyjne w XIX wieku. Sport i idea olimpijska w XIX wieku (Piere de Coubertin). Technologie wojenne w służbie cywilizacji. Używki tytoń, narkotyki, alkohol. Źródła klasycyzmu; Sentymentalizm; Preromantyzm. Kultura niemiecka epoki Biedermeieru. Secesja Dekadentyzm, Młoda Polska. Ugrupowania artystyczne prerafaelici. Epoka wiktoriańska powieść angielska epoki wiktoriańskiej. Architektura europejska w XIX w.: klasycyzm, neoklasycyzm, neogoty, inne neostyle, architektura przemysłowa. Nowe instytucje kultury: muzea, biblioteki publiczne, archiwa, stowarzyszenia społeczne. Kultura masowa. Kodeksy honorowe w kulturze europejskiej. Kultura islamu. Kodeksy i systemy karne w krajach europejskich w XIX wieku. Kultura duchowa i materialna zgromadzeń zakonnych. Okultyzm, czary, mody kulturalne. Sztuka kulinarna w dziejach narodów XIX wieku. Historia medycyny XIX wieku. Kultury i subkultury grup z marginesów społecznych.	HIS2A_W01 HIS2A_W07 HIS2A_W10 HIS2A_U02 HIS2A_U06 HIS2A_U10 HIS2A_K01 HIS2A_K02
----	----------------------------	---	--	--

5.	Historia kultury XX wieku	3	Czym jest kultura? Spory wokół periodyzacji i cezur XX wieku; krótkie i długie stulecie. Kultura i systemy totalitarne. Kultura wysoka, kultura popularna Globalizacja (konsumpcja jako przykład globalizacji kulturowej). Kultura w państwach totalitarnych (faszyzm, komunizm). Subkultury młodzieżowe. Osobowości świata kultury (wybrane postacie). Recepcja holocaustu w malarstwie, rzeźbie i filmie. Malarstwo, rzeźba oraz architektura polska i światowa w XX wieku. Muzyka, film i moda w XX wieku.	HIS2A_W01 HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_U06 HIS2A_K01 HIS2A_K02
6.	Świat dworów i pałaców XVI-XVIII wieku	1	Siedziby szlacheckie i magnackie w dobie nowożytnej zagadnienia klasyfikacyjne. Dwory murowane w XVI-XVIII w. Dwór drewniany i jego przemiany w I Rzeczypospolitej. Pomieszczenia szczególne (mieszkalne i pomocniczo-gospodarcze) w siedzibach szlacheckich XVI- XVIII w. Inwentarze dóbr ziemskich jako źródło do dziejów siedzib szlacheckich i magnackich w dobie nowożytnej. Wyposażenie i wystrój dworu szlacheckiego w XVI-XVIII w. Zamki i pałace doby nowożytnej w Polsce i ich założenia architektoniczne. Krzyżtopór rezydencja magnacka XVII w. Mobilia we dworze i pałacu XVI-XVIII w.	HIS2A_W04 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U06 HIS2A_K02 HIS2A_K04
7.	Ziemiaństwo i dwory ziemiańskie w XIX-XX wieku	1	Powstanie ziemiaństwa i problemy z definicją ziemiaństwa. Przemiany liczebności i zróżnicowanie społeczno-ekonomiczne ziemiaństwa w XIX- XX w. Od gospodarki folwarcznej do nowoczesnego gospodarstwa rolnego. Gospodarka ziemiańska w XIX-XX w. Etos ziemiaństwa. Ziemianie w akcji politycznej społecznej i dobroczynnej w XIX i XX w. Tradycja szlachecka przemiany w życiu codziennym i świątecznym we dworze w XIX-XX w. Dwory, rezydencje, pałace ziemiańskie w XIX-XX w.	HIS2A_W01 HIS2A_W07 HIS2A_U04 HIS2A_U06 HIS2A_K03
8.	Pamięć historyczna i miejsca pamięci historycznej w XIX –XX wieku	2	Historia i pamięć. Wokół problematyki badawczej i historii badań nad pamięcią kulturową. Miejsca pamięci nośniki pamięci historycznej. Formy i przejawy upamiętniania postaci i wydarzeń historycznych w XIX w. Powstania narodowe w pamięci zbiorowej i polityce historycznej. Miejsca pamięci XX w. w edukacji historycznej i obywatelskiej. Pedagogika miejsc pamięci. Formy, wartości i symbolika miejsc pamięci XX w. (pomniki, mogiły, cmentarze, obiekty architektoniczne, pola bitew, muzea, przedmioty, szlaki tematyczne). Rodzaje upamiętnionych faktów historycznych: wydarzenia, osoby, rocznice. Miejsca pamięci XX	HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_K01

			w. w krajobrazie kulturowym i turystyce; doświadczanie przestrzeni.	
9.	Antropologia historyczna	3	O związkach historii z antropologią we współczesnej perspektywie badawczej. W kręgu twórców antropologii historycznej Marc Bloch i szkoła Annales. Historia mentalności jako kierunek współczesnych badań. Antropologiczne refleksje Clifforda Geertza a współczesne badania historyczne. Klasyczne dzieła antropologii historycznej i mikrohistorii. Ciało, cielesność, seksualność w średniowieczu i dobie nowożytnej jako kategorie kulturowe. Prostytucja w średniowieczu i w okresie nowożytnym. Grzech i przestępstwo w średniowieczu i w dobie nowożytnej. Religijne i świeckie rytuały wykluczenia w średniowieczu. Karalność (kara śmierci, kat, więzienie) w średniowieczu i w okresie wczesnonowożytnym. Rytuały przemocy w średniowieczu. Śmierć w średniowieczu i w dobie nowożytnej. Zdrowie i choroba w średniowieczu i nowożytności. Homo ludens i homo faber. Oralność w kulturze doby średniowiecza i nowożytności. Obrzędy przejścia w kulturze średniowiecznej.	HIS2A_W06 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K04
10.	Aspekty prawne zarządzania instytucjami i dobrami kultury	1	Instytucje kultury powołane do ochrony dóbr kultury w Polsce. Zarządzanie instytucjami kultury w świetle obowiązującego prawa. Warunki prawne funkcjonowania różnych instytucji kultury (muzea, biblioteki, archiwa). Zasady gospodarki finansowej instytucji kultury dotacja organizatora, przychody własne, środki zewnętrzne. Struktura organizacyjna instytucji kultury (przykłady instytucji centralnych i lokalnych). Specyfika zatrudnienia w instytucjach kultury. Kompetencje samorządów lokalnych w sektorze kultury. Instytucje kultury w strukturach organizacji pozarządowych, związków kościelnych i podmiotów gospodarczych.	HIS2A_W01 HIS2A_W05 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_K01

11.	Współczesne instytucje ochrony dziedzictwa i zarządzania dobrami kultury	1	Pojęcie dobra kultury. Rola instytucji kultury w rozwoju lokalnym i regionalnym. Prawne regulacje działalności instytucji ochrony dóbr kultury. Rola państwa w ochronie dóbr kultury. Centralne instytucje ochrony dóbr kultury i ich rola w kształtowaniu świadomości społecznej. Struktura i działalność wybranych instytucji ochrony dóbr kultury na szczeblu lokalnym. Ochrona dóbr kultury przez samorządy. Źródła finansowania instytucji ochrony dóbr kultury budżet państwa, środki samorządowe, sponsoring. Międzynarodowe instytucje i organizacje kulturalne kontakty i możliwości współpracy. Edukacja kulturalna. Zarządzenie instytucjami kultury.	HIS2A_W01 HIS2A_W11 HIS2A_U02 HIS2A_U10 HIS2A_K03
**Ścieżka I B (nienauczycielska): przedmioty z zakresu wojkowego dziedzictwa kulturowego				
1	Wprowadzenie do kulturowego dziedzictwa militarnego	5	Dziedzictwo militarne próba definicji zjawiska. Charakter dziedzictwa militarnego. Elementy dziedzictwa militarnego. Materialne dziedzictwo militarne. Niematerialne dziedzictwo militarne. Rewitalizacja dziedzictwa militarnego. Rekonstrukcje historyczne forma aktualizacji dziedzictwa militarnego? Militarna turystyka kulturowa. Ochrona kulturowego dziedzictwa militarnego.	HIS2A_W02 HIS2A_W06 HIS2A_W07 HIS2A_U03 HIS2A_U05 HIS2A_K01 HIS2A_K04

2	Archeologia militariów i miejsc pamięci narodowej	5	Zagadnienia wstępne: omówienie źródeł i metod (detektory metali, fotografia lotnicza i satelitarna, geofizyka archeologiczna) stosowanych w archeologii militarnej. Zagadnienia wstępne c.d.: omówienie rodzajów stanowisk oraz archeologicznych świadectw konfliktów zbrojnych. Formy uzbrojenia i techniki walki stosowane na ziemiach polskich w okresie paleolitu i mezolitu. Elementy fortyfikacji oraz formy uzbrojenia i techniki walki stosowane na ziemiach polskich w okresie młodszej epoki kamienia. Elementy fortyfikacji odkryte na ziemiach polskich pochodzące z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza. Rodzaje uzbrojenia i metody walki stosowane na ziemiach polskich w epoce brązu i we wczesnej epoce żelaza. Formy uzbrojenia i techniki walki stosowane na ziemiach polskich w zaawansowanej epoce żelaza. Pola bitewne z okresu średniowiecza w świetle badań archeologicznych. Pola bitew i mogiły wojenne w świetle badań archeologicznych. Militaria pochodzące ze zbadanych stanowisk archeologicznych. Badania archeologiczne miejsc walk zbrojnych. Badania archeologiczne miejsc kaźni. Badania archeologiczne pochówków ofiar walk i męczeństwa.	HIS2A_W02 HIS2A_W03 HIS2A_W07 HIS2A_U01 HIS2A_U05 HIS2A_U08 HIS2A_K01
3.	Wojna i pamięć w świecie antycznym	2	Bliskowschodnie echa w Homerowym opisie walk. Wojna trojańska w tradycji. Ekspozować czy schować? Broń w przestrzeni publicznej w starożytnej Grecji. Historyk jako świadek działań zbrojnych obraz wojny w greckiej historiografii klasycznej. Wielkie zwycięstwo nad barbarzyńcami greckie sposoby upamiętniania wojen perskich. Patos w scenach batalistycznych. Monumenty wojenne epoki hellenistycznej. Wojna wpisana do kalendarza rzymskie rytuały wojenne. Rzymska symbolika wojenna w kontekście religijnym. Celebracja zwycięstwa instytucja triumfu w starożytnym Rzymie. Architektura i sztuka triumfalna. Pamięć o czynach wojennych jednostki kult starożytnych wodzów. Historię piszą zwycięscy: utrwalanie obrazu wroga wojennego w pamięci zbiorowej. Wojna a moralność teoria upadku obyczajów w historiografii rzymskiej. Ukrywanie wojny geneza i rozwój idei Pax. Jak prawidłowo utrwalić w pamięci czyn zbrojny Lukian, <i>Jak należy pisać historię</i> . Turystyka patriotyczna w świecie antycznym. Początki turystyki	HIS2A_W07 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_U04

			pól bitewnych.	
4.	Oręż wieków minionych (od średniowiecza do końca XVIII w.) – historia i tradycja	4	Miecz w średniowieczu. Sztylety i broń biała krótka w średniowieczu. Średniowiecza kusza. Zbroja średniowieczna i jej rodzaje. Machiny oblężnicze w wiekach średnich. Początki artylerii. Rozwój artylerii w XVI-XVIII wieku. Szabla w XVI-XVIII w. jako broń na polach bitew. Szabla jako element dziedzictwa kulturowego szlachty polskiej. Japońska katana dzieje i współczesność. Samuraj wojownik doskonały? Rozwój broni palnej w XVI-XVIII w. Uzbrojenie piechoty w dobie nowożytnej. Oręż husarii w Rzeczypospolitej. Uzbrojenie jazdy w XVI-XVIII w. Zmiany w uzbrojeniu W Rzeczypospolitej pod koniec XVIII wieku. Tradycje użytkowania łuku we współczesnym świecie. Bractwa rycerskie i kurkowe i ich działalność. Rekonstrukcja dawnej broni	HIS2A_W02 HIS2A_W04 HIS2A_W07 HIS2A_U01 HIS2A_U05 HIS2A_K01 HIS2A_K04
5.	Dzieła sztuki jako źródło do dziejów wojen i wojskowości (od średniowiecza do końca XVIII w.).	2	Wojna i wojsko w dziejach sztuki sposoby obrazowania. Wojna i wojsko w sztuce średniowiecznej Europy. Obrazy wojny w sztuce nowożytnej. Batalistyka w sztuce (XVI–XVIII w.). Wojny i wojskowość w sztuce Rzeczypospolitej szlacheckiej. Staropolski portret źródło do badań bronioznawczych i kostiumologicznych. Średniowieczna i renesansowa rzeźba nagrobna jako źródło do badań bronioznawczych. Wybitni wodzowie w sztuce. Twórczość wybranych artystów i jej znaczenie w badaniach nad uzbrojeniem epoki nowożytnej.	HIS2A_W02 HIS2A_W05 HIS2A_U03 HIS2A_U05 HIS2A_K02
6.	Oręż czasów współczesnych (XIX-XX w.)	1	Degradacja znaczenia broni białej w XIX i XX w. Ewolucja broni strzeleckiej w XIX i XX w. Artyleria w XIX i XX wieku na drodze do tytułu „królowej broni”. Rozwój artylerii samobieżnej i rakietowej. Początki i rozwój broni pancernej. Narodziny i rozwój broni przeciwpancernej. Początki i rozwój lotnictwa wojskowego. Narodziny i rozwój broni przeciwlotniczej. Okręty wojenne w XIX i XX w. Broń masowego rażenia. Prawne aspekty użycia broni w konfliktach wojennych.	HIS2A_W01 HIS2A_W11 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_K02
	Pamięć o wojnie i obraz wojny w polskim malarstwie historycznym w XIX w.	2	Malarstwo historyczne i jego rola w propagowaniu historii wojskowości. Założenia programowe. Główni przedstawiciele. Sceny batalistyczne w dziełach Jana Matejki. Analiza wizji artystycznych. Patos i monumenty wojenne. Walka o pamięć bitwy grunwaldzkiej. Grunwald w obrazach Jana Matejki, Wojciecha Kossaka, Stanisława Wyspiańskiego. Rekwizyty	HIS2A_W01 HIS2A_W07 HIS2A_W10 HIS2A_U02 HIS2A_U06 HIS2A_U10

7.			militarne w malarstwie historycznym. Monachijska pracownia Józefa Brandta. Obraz wojny i pamięć o wojnach z czasów I Rzeczypospolitej w twórczości Józefa Brandta i Juliusza Kossaka. Wojny napoleońskie i powstanie listopadowe w twórczości Wojciecha Kossaka. Pamięć o powstaniu styczniowym i obraz wojny partyzanckiej w polskim malarstwie historycznym (Artur Grottger, Michał Elwiro Andriolli, Ludomir Benedyktowicz, Wojciech Kossak, Juliusz Kossak, Adam Chmielewski, Maksymilian Gierymski, Władysław Malecki, Tadeusz Ajdukiewicz, Jan Rosen, Stanisław Witkiewicz, Aleksander Sochaczewski) . Pamięć o czynach wojennych jednostki kult XIX wiecznych wodzów (Napoleon Bonaparte, Tadeusz Kościuszko, Józef Poniatowski, Jan Dąbrowski, Józef Bem; Marian Langiewicz, Romuald Traugutt, Józef Piłsudski). Symbole militarne w malarstwie Jacka Malczewskiego (symbol zbroi i szynelu	HIS2A_K01 HIS2A_K02
8.	Tradycje, zwyczaje i ceremoniał w Wojsku Polskim w XIX-XX w.	2	Pojęcie ceremoniału wojskowego oraz jego części składowe i akty normatywne związane z jego wprowadzeniem i funkcjonowaniem w XIX i XX w. Tradycyjne i współczesne funkcje wojskowego umundurowania. Godła państwowe i wojskowe w Polsce na tle europejskim. Dzieje polskich znaków zaszczytnych. Dzieje polskiej muzyki wojskowej. Przysięga wojskowa i przyrzeczenie służbowe w polskiej tradycji.	HIS2A_W02 HIS2A_W05 HIS2A_W06 HIS2A_U03 HIS2A_U05 HIS2A_K01 HIS2A_K04

9.	Obraz wojny w źródłach narracyjnych i wywołanych w XIX-XX w.	5	Charakterystyka najważniejszych typów źródeł narracyjnych i wywołanych. Znaczenie źródeł narracyjnych i wywołanych dla badań nad historią wojen i wojskowości. Ukazanie specyfiki wspomnianych typów źródeł dotyczących wojen na tle innych. Krytyka źródeł pod kątem ich autentyczności i wiarygodności. Technika edycji źródeł narracyjnych. Polityczny aspekt edycji źródeł narracyjnych. Źródło narracyjne jako element propagandy. Pamiętnik jako źródło do odtwarzania przebiegu działań wojennych. Wojna generałów i wojna żołnierzy w źródłach narracyjnych i wywołanych. Wojna w oczach ludności cywilnej. Wojna w oczach kobiet. Wojna w oczach dzieci. Wpływ okoliczności powstania źródła na wiarygodność przekazu. Źródła wywołane: specyfika i krytyka omówienie i ćwiczenia praktyczne. Analiza wybranych źródeł pod kątem ich przydatności do badań nad historią wojen i wiarygodności przekazu źródłowego oraz technika ich edycji. Przygotowanie i prezentacja recenzji wybranego źródła (8 zajęć)	HIS2A_W01 HIS2A_W07 HIS2A_W09 HIS2A_U02 HIS2A_U03 HIS2A_U06 HIS2A_K01 HIS2A_U04
10.	Aspekty prawne zarządzania instytucjami i dobrami kultury	1	Instytucje kultury powołane do ochrony dóbr kultury w Polsce. Zarządzanie instytucjami kultury w świetle obowiązującego prawa. Warunki prawne funkcjonowania różnych instytucji kultury (muzea, biblioteki, archiwa). Zasady gospodarki finansowej instytucji kultury dotacja organizatora, przychody własne, środki zewnętrzne. Struktura organizacyjna instytucji kultury (przykłady instytucji centralnych i lokalnych). Specyfika zatrudnienia w instytucjach kultury. Kompetencje samorządów lokalnych w sektorze kultury. Instytucje kultury w strukturach organizacji pozarządowych, związków kościelnych i podmiotów gospodarczych.	HIS2A_W02 HIS2A_W11 HIS2A_U11 HIS2A_K02
11.	Współczesne instytucje ochrony dziedzictwa i zarządzania dobrami kultury	1	Pojęcie dobra kultury. Rola instytucji kultury w rozwoju lokalnym i regionalnym. Prawne regulacje działalności instytucji ochrony dóbr kultury. Rola państwa w ochronie dóbr kultury. Centralne instytucje ochrony dóbr kultury i ich rola w kształtowaniu świadomości społecznej. Struktura i działalność wybranych instytucji ochrony dóbr kultury na szczeblu lokalnym. Ochrona dóbr kultury przez samorządy. Źródła finansowania instytucji ochrony dóbr kultury budżet państwa, środki samorządowe, sponsoring. Międzynarodowe instytucje i organizacje kulturalne kontakty i możliwości współpracy. Edukacja kulturalna.	HIS2A_W02 HIS2A_W10 HIS2A_W11 HIS2A_U11 HIS2A_K02

			Zarządzenie instytucjami kultury.	
***Ścieżka II (nauczycielska): przedmioty z zakresu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela				
1.	Psychologiczne podstawy działalności nauczyciela szkoły ponadpodstawowej	1	Sylwetka rozwojowa ucznia w okresie adolescencji i wczesnej dorosłości: rozwój wybranych procesów poznawczych, rozwój społeczno- emocjonalny, moralny i psychoseksualny. Krystalizowanie się osobowości i poczucia tożsamości. Dorosłość. Identyfikacja z nowymi rolami społecznymi. Kształtowanie się stylu życia, rozpoznawanie potrzeb, zainteresowań i uzdolnień. Znaczenie grupy rówieśniczej koleżeństwo, przyjaźń, związek partnerski, miłość. Konflikty z rówieśnikami, rodzicami i wychowawcami. Zaburzenia funkcjonowania w okresie dorastania: zaburzenia odżywiania, uzależnienia behawioralne i od substancji. Strategie radzenia sobie z trudnościami w pracy z młodzieżą, rozwiązywanie konfliktów, kompetencje negocjacyjne i medacyjne nauczyciela,	NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U06 NAU2_U10 NAU2_K03
2.	Pedagogiczne podstawy działalności nauczyciela szkoły ponadpodstawowej	1	Funkcjonowanie nastolatków w rodzinie i szkole ponadpodstawowej. Mądre przywództwo wg J. Juula. Praca ze zróżnicowanym zespołem klasowym. Działania wychowawczo-profilaktyczne w szkole ponadpodstawowej: rozpoznawanie zachowań ryzykownych, czynniki ryzyka a czynniki chroniące; standardy nowoczesnej profilaktyki, skuteczność działań profilaktycznych.	NAU2_W01 NAU2_W02 NAU2_W03 NAU2_U06 NAU2_U05 NAU2_U01 NAU2_K01

3.	Dydaktyka historii w szkole ponadpodstawowej	5	Dydaktyka historii, zadania dyscypliny. Historia, jako dyscyplina naukowa a historia szkolna. Podstawa programowa przedmiotu: historia w szkole ponadpodstawowej. Specyfika historii jako przedmiotu nauczania szkolnego (szkoła ponadpodstawowa). Wybrane zagadnienia szkolnego nauczania uczenia się historii (szkoła ponadpodstawowa). Modele i style nauczania. Warsztat pracy nauczyciela historii i wzór osobowy nauczyciela wychowawcy (szkoła ponadpodstawowa). Uczeń jako podmiot kształcenia historycznego w procesie dydaktycznym szkoły ponadpodstawowej. Nauczyciel i uczeń w procesie nauczania uczenia się historii w szkole ponadpodstawowej. Program nauczania historii w szkole ponadpodstawowej. Cele szkolnej edukacji historycznej, ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki kształcenia historycznego w szkole ponadpodstawowej. Specyfika szkolnej narracji historycznej w szkole ponadpodstawowej. Zabiegi i procedury metodyczne, metody, strategie i formy organizacyjne procesu edukacji historycznej (szkoła ponadpodstawowa). Historia a wychowanie w szkole ponadpodstawowej. Dobór metod i ich wykorzystanie w szkole ponadpodstawowej. Środki dydaktyczne pojęcie, klasyfikacja, dobór i wykorzystanie w procesie nauczania historii w szkole ponadpodstawowej. Planowanie nauczania historii w szkole ponadpodstawowej. Kontrola i ocena efektów pracy uczniów, z uwzględnieniem specyfiki prawidłowości nauczania uczenia się w szkole ponadpodstawowej. Specyficzne trudności w uczeniu się historii w szkole ponadpodstawowej profilaktyka, diagnoza, pomoc. Zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne. Utrzymywanie ładu na lekcji i indywidualizacja kształcenia, z uwzględnieniem specyfiki i prawidłowości nauczania uczenia się w szkole ponadpodstawowej. Ewaluacja pracy nauczyciela historii w szkole ponadpodstawowej. Diagnoza wstępna w szkole ponadpodstawowej. Egzaminy zewnętrzne w szkole ponadpodstawowej. Organizacja przestrzeni pracowni historycznej z wykorzystaniem różnych zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych.	HIS2A_W01 HIS2A_W09 HIS2A_U01 HIS2A_U09 HIS2A_K01 HIS2A_K04 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U02 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K05
----	--	---	--	--

Przedmioty przygotowujące do nauczania drugiego (wiedza o społeczeństwie) i kolejnego przedmiotu (historia teraźniejszość), tj. dydaktyki i treści z zakresu podstawy programowej				
1.	Dydaktyka WOS w szkole podstawowej i Ponadpodstawowej	7	Podstawa programowa przedmiotu wiedza o społeczeństwie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej główne założenia. Strategie dydaktyczne kształcenia społecznego i obywatelskiego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Dobór metod i ich wykorzystanie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Środki dydaktyczne wykorzystanie w procesie nauczania wiedzy o społeczeństwie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej. Formy organizacyjne szkolnej edukacji społecznej i obywatelskiej. Zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne w procesie nauczania wiedzy o społeczeństwie. Diagnoza i ewaluacja. Indywidualizacja kształcenia. Działalność nauczyciela w procesie dydaktycznym na rzecz wszechstronnego rozwoju ucznia. Organizacja przestrzeni pracowni z zakresu wychowania społecznego i obywatelskiego, z wykorzystaniem różnych zasobów edukacyjnych, w tym elektronicznych i obcojęzycznych. Dydaktyczne aspekty przeglądu prasy na lekcjach wiedzy o społeczeństwie. Korzystanie z różnych typów źródeł w projektowaniu scenariusza lekcji z wiedzy o społeczeństwie. Wykorzystanie zasobów Internetu w uczeniu się i nauczaniu wiedzy o społeczeństwie. Metoda projektu i portfolio. Koncepcja kształcenia obywatelskiego w państwach Unii Europejskiej i w USA.	HIS2A_W02 HIS2A_W05 HIS2A_W10 HIS2A_U01 HIS2A_U12 HIS2A_K01 NAU2_W03 NAU2_W08 NAU2_U08 NAU2_K01

2.	Systemy ustrojowe po II wojnie światowej	3	Typologia systemów politycznych XX/XXI wieku (demokratyczne skonsolidowane, nieskonsolidowane i „szarej strefy” oraz niedemokratyczne autorytarne i totalitarne). Systemy ustrojowe po II wojnie światowej wybranych państw Europy i świata. Liberalne demokracje. Państwa niedemokratyczne i totalitarne. Zmiany ustrojowe Polski ludowej („demokracja ludowa”, stalinizm, realny socjalizm), „Jesień narodów” i wybijanie się państw Europy Środkowej i Wschodniej (sowieckiej strefy wpływów) na niepodległość. Ewolucja systemu politycznego Rzeczypospolitej Polskiej po 1989 r. Transformacja pozimnowojenna Współczesny terroryzm: jego źródła i konsekwencje. Fundamentalizm religijny we współczesnym świecie	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_W03 HIS2A_U01 HIS2A_U03 HIS2A_U04 HIS2A_K02
3.	Samorząd i polityka lokalna	2	Geneza i rozwój instytucji samorządowych w Polsce X-XX wieku. Pojęcie, istota, rodzaje i modele samorządu terytorialnego. Pozycja samorządu terytorialnego we władzy publicznej i struktura samorządu terytorialnego w Polsce. Ustrój i organizacja władz samorządu terytorialnego i ich kompetencje. Dochody i wydatki budżet w samorządach. Samorząd jako organizator życia wspólnot lokalnych i dysproporcje w rozwoju.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_W03 HIS2A_U01 HIS2A_U03 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K02 HIS2A_K04
4.	Współczesne procesy integracyjne w Europie i świecie	2	Rozpad koalicji antyhitlerowskiej i początki współpracy euroatlantyckiej. Powstanie, struktura i zadania Organizacji Narodów Zjednoczonych. Wojskowe zaangażowanie USA w Europie Zachodniej i etapy integracji militarnej (Unia Zachodnia, NATO, koncepcja EWO, Unia Zachodnioeuropejska). Pierwszy etap integracji gospodarczej w Europie Zachodniej (OEEC, Europejska Wspólnota Węgla i Stali, Europejska	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_W04 HIS2A_U01 HIS2A_U03 HIS2A_U04

			Wspólnota Gospodarcza, Euroatom, Europejskie Stowarzyszenie Wolnego Handlu, OECD). Determinanty współpracy euroatlantyckiej (RWPG; Układ Warszawski; doktryna Breżniewa; konflikty regionalne: problem niemiecki i kryzysy berlińskie, wojna indochińska, konflikty na Bliskim Wschodzie, powstanie na Węgrzech, kryzys karaibski). Procesy integracyjne w Azji i strefie Pacyfiku (ANZUS - 1952, SEATO - 1954, Pakt Bagdadzki i CENTO, Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo- Wschodniej - ASEAN). Etapy rozwoju Wspólnot i Unii Europejskiej. Próby tworzenia systemu bezpieczeństwa w Europie (KBWE do OBWE) obszar i formy działalności. Rozpad bloku wschodniego i aspiracje państw Europy Środkowej i Wschodniej. Proces rozszerzenia NATO (nowe formy współpracy polityczno-militarnej, pierwsza wojna w Zatoce Perskiej, wojna w krajach b. Jugosławii i na Bałkanach; nowe państwa członkowskie NATO). Geneza, cele i funkcjonowanie Grupy Wyszehradzkiej. Unia Europejska w końcu XX i w pierwszych dekadach XXI wieku (Traktat z Maastricht; instytucje Unii Europejskiej; stowarzyszenie, kandydowanie i członkostwo nowych państw). Zasadnicze problemy Unii Europejskiej w XXI wieku (kryzys finansowy 2007-2009; kryzysy migracyjne, Brexit, pandemia COVID-19, agresja Rosji na Ukrainę). Nowe projekty organizacji międzynarodowych wobec aktualnych wyzwań w zakresie bezpieczeństwa w Europie i na świecie (Europejska Unia Bezpieczeństwa i Obrony, Korpus Europejski i europejskie siły szybkiego reagowania, Grupa Bukaresztańska B9; wschodnia flanka NATO; Transatlantyckie Partnerstwo w dziedzinie Handlu i Inwestycji TTIP oraz Kompleksowa Umowa Gospodarczo- Handlowa ETA; koncepcje prezydentów Donalda Trumpa i Joe Bidena)	HIS2A_K01
--	--	--	--	-----------

5.	Dydaktyka przedmiotu historia i teraźniejszość w szkole ponadpodstawowej	5	Podstawa programowa przedmiotu: Historia i Teraźniejszość w szkole ponadpodstawowej główne założenia. Strategie dydaktyczne kształcenia przedmiotu: Historia i Teraźniejszość w szkole ponadpodstawowej. Dobór metod i ich wykorzystanie w procesie nauczania przedmiotu. Środki dydaktyczne wykorzystanie w procesie nauczania przedmiotu. Indywidualizacja kształcenia w nauczaniu przedmiotu: Historia i Teraźniejszość. Rola nauczyciela w procesie dydaktycznym w nauczaniu przedmiotu. Dydaktyczne aspekty wykorzystania prasy na lekcjach przedmiotu: Historia i Teraźniejszość. Korzystanie z różnych typów źródeł w projektowaniu scenariusza lekcji z przedmiotu. Wykorzystanie zasobów Internetu w uczeniu się i nauczaniu przedmiotu: Historia i Teraźniejszość. Wybrane formy pozalekcyjnej edukacji historycznej i obywatelskiej. Lokalne miejsca pamięci i lokalni bohaterowie w procesie nauczania przedmiotu.	HIS2A_W03 HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_U01 HIS2A_U12 HIS2A_K01 NAU2_W03 NAU2_U08 NAU2_K01
----	--	---	--	--

6.	Świat i Polska w pierwszych dekadach XXI w.	2	Ostatnia dekada XX w. Wybijanie się na suwerenność państw byłego bloku wschodniego. Problem rozliczenia przeszłości. Transformacja ustrojowa w Polsce (1989-1997). Konsekwencje polityczne, gospodarcze i społeczne. Przemiany kulturowe świata zachodniego w ostatnich dwóch dekadach. Stare (tradycyjne) i nowe wartości. Wielość i różnorodność postaw i zachowań w Polsce i na świecie. Dynamika i społeczno-polityczne następstwa zmian. Reformy rządu Jerzego Buzka i co z nich zostało. Wybory parlamentarne, prezydencki i samorządowe w Polsce 1990-2021. Ewolucja systemu wyborczego. Katastrofa smoleńska. Konsekwencje polityczne i społeczne. Dyskurs smoleński. Unia Europejska w latach 2004-2022. Kryzysy: finansowy i migracyjny. Brexit. Spory o ustrój UE. Rzeczpospolita samorządowa (1990-2022). Władze samorządowe a władza państwowa. Świat bez granic? Globalizacja. Rewolucja informacyjna. Media elektroniczne; Internet. Korzyści i zagrożenia. Władza i opozycja w Polsce. Przemiany polskiej sceny politycznej. Polityka zagraniczna Polski 1989-2022. Rozwój cywilizacyjny a zagrożenia dla środowiska naturalnego. Zmiany demograficzne w Polsce, Europie i na świecie. Migracje powody i kierunki. Trzydzieści lat Polski niepodległej próba bilansu. (temat fakultatywny). Wyzwania stojące przed Polską, Europą i światem w trzeciej dekadzie XXI w. (temat fakultatywny)	HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_W10 HIS2A_U01 HIS2A_U05 HIS2A_U10 HIS2A_K01 HIS2A_K03
7.	Społeczeństwo obywatelskie – aspekty socjologiczne	2	Socjologia życia publicznego. Idea społeczeństwa obywatelskiego. Kształtowanie postaw obywatelskich. Zachowania prospołeczne. Demokracja partycypacyjna w społeczeństwie obywatelskim. Prawa człowieka w społeczeństwie obywatelskim. Instytucje państwa a społeczeństwo obywatelskie. Samorząd i społeczności lokalne. Organizacje pozarządowe w społeczeństwie obywatelskim. Edukacja ustawiczna a rozwój społeczeństwa obywatelskiego. Społeczeństwo informacyjne. Wolontariat.	HIS2A_W05 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U05 HIS2A_K02
Przedmioty z zakresu historii ciała i cielesności – aspektów kulturowych (do wyboru dla studentów realizujących ścieżkę nienauczycielską)				

1.	Historia ciała i cielesności w starożytności	3	Język ciała w starożytności od ciała fizycznego do ciała symbolicznego. Ciało w ujęciu filozofów starożytnych. Ciało astralne. Ciało zwierzęce, ludzkie i boskie. Ciało obywatela, robotnika, niewolnika. Kanon piękna kobiety i mężczyzny. Ciało brzydkie, stare, kalekie. Ciało własne i obce stereotypowe wyobrażenia cudzoziemca. Pielęgnacja i upiększanie ludzkiego ciała. Zdrowie i choroby ciała. Ćwiczenia fizyczne. Religie starożytne wobec ludzkiego ciała. Ciało i eros. Narodziny i śmierć obyczaje i obrzędy.	HIS2A_W07 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K04
2.	Historia ciała i cielesności w średniowieczu	3	Ciało i cielesność jako kategoria kulturowa. Ciało i seksualność w filozofii i teologii średniowiecznej. Ciało i seksualność w prawie kanonicznym. Ciało zdrowe ciało chore. Medycyna humoralna. Ciało zmarłych. Prawo świeckie wobec czynów przeciw ciału. Dwa ciała króla: ciało naturalne i ciało mistyczne. Ciało w malarstwie i sztuce średniowiecznej.	HIS2A_W07 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K04
3.	Historia ciała i cielesności w czasach nowożytnych	3	Przemiany obrazu ciała w epoce nowożytnej. Kanon piękna kobiety i mężczyzny. Obyczaje i mowa ciała. Ciało ludzkie i jego pielęgnacja. Ćwiczenia fizyczne. Zdrowie i choroby. Sekcje zwłok. Seksualność w okresie nowożytnym. Małżeństwo i rodzicielstwo. Problem prostytutki. Przestępstwa seksualne i wymiar kar. Patologiczne odchylenia seksualne. Rola ciała w różnych wyznaniach i religiach. Ciało, Kościół i sacrum Chrystusa, relikwie świętych.	HIS2A_W01 HIS2A_W03 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K04
4.	Historia ciała i cielesności w XIX-XX wieku	3	Ciało i cielesność w XIX-XX wieku jako kategorie kulturowe we współczesnej humanistyce stan, perspektywy i metody badań. Zmiany modelu rodziny i życia rodzinnego w XIX – XX stuleciu. społeczno-obyczajowe wzorce roli kobiety i mężczyzny w perspektywie gender history. Sfera prywatna intymność w życiu codziennym. Kulturowe aspekty seksualności a wzorce obyczajowe. Aspekty kulturowe „rewolucji obyczajowych” w XX wieku. Prostytucja w kulturze europejskiej XIX-XX wieku. Ciało i cielesność w kontekście urody, higieny, zdrowia. Ciało i cielesność w kontekście starości i śmierci. Wyobrażenia ciała i cielesności w sztuce (wybrane aspekty).	HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K04
Przedmioty z zakresu historii życia codziennego w wojsku na przestrzeni dziejów (do wyboru dla studentów realizujących ścieżkę nienauczycielską)				
1.	Życie codzienne w armii greckiej i legionach	3	Życie żołnierskie w świecie antycznym nowe metody badań,	HIS2A_W07

	rzymskich		wyzwania naukowe, kontrowersje. Ramy instytucjonalne: dowództwo naczelne, kadra oficerska, żołnierze w armiach greckich i legionach rzymskich porównanie. Rekrutacja. Struktura społeczna antycznych armii. Wykształcenie żołnierzy. Status żołnierza w społeczeństwie. Obcy w armiach antycznych. Antyczni najemnicy. Apropozycja armii antycznych. Żołnierska dieta i przygotowywanie posiłków. Żołd. Używki w armii. Zaprawa wojenna. Dyscyplina w armii. Nagrody i kary. Dezercja. Organizacja obozu żołnierskiego. Armia w marszu. Higiena w armii. Służba medyczna. Zarazy. Transport rannych. Tabory niewolnicy, służba, kupcy, prostytutka. Czas wolny odpoczynek. Religia. Aspekty poznawcze wyprawy wojennej. Armia i cywile.	HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K04
2.	Życie codzienne w piechocie zaciężnej i jeździe w średniowieczu i nowożytności	3	Ustawy i artykuły wojenne w średniowieczu w Europie regulacja życia codziennego żołnierzy. Polskie ustawy i artykuły wojenne w XVI-XVIII wieku a codzienność armii Rzeczypospolitej doby nowożytnej. Artykuły hetmańskie i ich znaczenie. Ucieczka z pola bitwy i zdrada w dawnym wojsku polskim. Religijność żołnierzy i jej przejawy w okresie do końca XVIII w. Ceremoniał promocyjny w wojsku Rzeczypospolitej do końca XVIII w. Zdrowie i choroba w wojsku w okresie od średniowiecza do końca doby nowożytnej. Etos i obyczaje rycerskie w Europie. Mentalność żołnierzy w świetle testamentów z epoki nowożytnej. Niesubordynacja, przestępstwa, kary cielesne i kara śmierci w dawnym wojsku. O co dbał żołnierz w obozie wojskowym w XVII-XVIII w.? Swawola żołnierska wobec ludności cywilnej - wybrane zagadnienia. Życie codzienne w obozie pospolitego ruszenia w świetle źródeł narracyjnych. Śmierć na polu bitwy jako istotny element kultury rycerskiej i sarmackiej	HIS2A_W07 HIS2A_W08 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K04

3.	Życie codzienne w XIX-wiecznej armii europejskiej	3	Organizacja sił zbrojnych w Europie i na świecie w XIX wieku. Specyfika życia codziennego żołnierzy różnych armii, stopnie i formacji wojskowych (status szeregowych, podoficerów, generalicji; wojska lądowe: piechota, kawaleria, artyleria; morskie; początki sił powietrznych). Regulaminy służbowe, normy życia koszarowego, kodeksy honorowe, sposoby utrzymywania dyscypliny, kary i nagrody. Koszarowa (garnizonowa) codzienność: warunki zakwaterowania, umundurowanie, wyżywienie, uposażenie żołnierzy i oficerów. Specyfika życia codziennego żołnierzy oddziałów partyzanckich. Praktyki i posługi religijne w wojsku (garnizonowe świątynie, kapelani, udział w uroczystościach religijnych) Sytuacja mniejszości wyznaniowych, narodowych i językowych w formacjach wojskowych. Relacje żołnierzy ze społeczeństwem, administracją cywilną innymi służbami mundurowymi. Udział żołnierzy w życiu artystycznym, kulturalnym i towarzyskim lokalnej społeczności (żołnierskie teatry, chóry, orkiestry, czytelnie, kluby, resursy).	HIS2A_W01 HIS2A_W02. HIS2A_W07 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_U10 HIS2A_K01
4.	Życie codzienne w XX-wiecznej armii	3	Analiza źródeł przedstawiających żołnierskie życie codzienne. Wymogi codzienne stojące przed siłami zbrojnymi. Trud żołnierski podczas szkolenia wojskowego i bojowego. Warunki i zagrożenia, w jakich wykonywane są zadania wojenne. Życie rodzinne. Przychody i wydatki. Wykształcenie. Religijność. Rozrywki i sposób spędzania wolnego czasu. Biografie wybranych oficerów, np. Józef Haller, Felicjan Sławoj Składkowski, Edward Rydz-Śmigły, Józef Beck, Władysław Sikorski, Wojciech Jaruzelski	HIS2A_W04 HIS2A_W05 HIS2A_U02 HIS2A_U04 HIS2A_K01 HIS2A_K04

PRAKTYKI (wymiar, zasady i forma):

Celem praktyk zawodowych, niepedagogicznych prowadzonych w Instytucie Historii UJK jest przygotowanie studentów do pracy w instytucjach kultury, takich jak: muzea, wydawnictwa, galerie sztuki, w ośrodkach kreujących rozwój kultury, w odpowiednich działach jednostek samorządowych, rządowych i pozarządowych, różnego typu mediach. Studenci odbywają praktyki w wymiarze 60 godzin. Celem praktyk zawodowych, pedagogicznych prowadzonych w Instytucie Historii UJK jest przygotowanie studentów do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotu Historia oraz drugiego (Wiedza o Społeczeństwie) i kolejnego przedmiotu (Historia i Teraźniejszość), w tym: poznania ogólnych zasad organizowania i prowadzenia pracy dydaktyczno-wychowawczej w szkole podstawowej i ponadpodstawowej (WOS) oraz ponadpodstawowej (Historia i Historia i Teraźniejszość); kształtowania umiejętności wykorzystywania w działalności praktycznej wiedzy zdobytej podczas studiów; pogłębiania znajomości metod i form nauczania historii oraz gromadzenia materiału obserwacyjnego i doświadczalnego o szkole i jej środowisku. Student odbywa praktykę psychologiczno-pedagogiczną w wymiarze 15 godzin, praktykę z historii w szkole ponadpodstawowej w wymiarze 45 godzin, praktykę z Wiedzy o Społeczeństwie w szkole podstawowej i ponadpodstawowej w wymiarze 90 godzin oraz praktykę z przedmiotu Historia i Teraźniejszość w szkole ponadpodstawowej w wymiarze 60 godzin. Szczegółowe zasady odbywania praktyk reguluje harmonogram, dziennik i instrukcja praktyk.

1.	Praktyka zawodowa	2	Specyfika pracy i formy działalności prowadzonej przez instytucje kultury. Charakterystyka zbiorów stanowiących historyczne dobra kultury. Zasady przechowywania, opracowywania i udostępniania zbiorów. Zasady tworzenia i obiegu dokumentacji. Praca przewodnika, praca osoby zaangażowanej w ochronę, a także promocję i popularyzację historycznych dóbr kultury.	HIS2A_W01 HIS2A_W11 HIS2A_U01 HIS2A_U09 HIS2A_K02 HIS2A_K03
2.	Praktyka zawodowa psychologiczno-pedagogiczna ciągła w szkole ponadpodstawowej	1	Zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej, w której praktyka jest odbywana, w szczególności poznanie organizacji pracy, prowadzonej dokumentacji oraz realizowanych zadań opiekuńczo-wychowawczych. Obserwowanie: a) aktywności poszczególnych uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, b) zorganizowanej i podejmowanej spontanicznie aktywności formalnych i nieformalnych grup uczniów, dynamiki grupy, ról pełnionych przez uczestników grupy, zachowań i postaw uczniów c) działań opiekuńczo-wychowawczych i dydaktycznych wychowawcy i nauczycieli przedmiotów c) interakcji dorosły (nauczyciel, wychowawca) uczeń oraz interakcji między uczniami (w tym samym i różnym wieku).d) procesów komunikowania interpersonalnego i społecznego w grupach wychowawczych, ich prawidłowości i zakłóceń. Zaplanowanie i przeprowadzenie zajęć wychowawczych pod nadzorem opiekuna praktyk zawodowych Analiza sytuacji i zdarzeń pedagogicznych zaobserwowanych lub doświadczonych w czasie praktyk: konfrontowanie wiedzy teoretycznej z praktyczną, ocena własnego funkcjonowania w toku realizowanych zadań opiekuńczych i wychowawczych (dostrzeganie swoich mocnych i słabych stron), ocena przebiegu prowadzonych działań oraz realizacji zamierzonych celów, omawianie zgromadzonych doświadczeń w grupie studentów (słuchaczy). Współdziałanie z opiekunem praktyk w: realizacji założeń projektów tematycznych, omawianiu obserwowanych sytuacji i przeprowadzonych działań, prowadzeniu dokumentacji z praktyki.	NAU2_W05 NAU2_W02 NAU1_W05 NAU2_W02 NAU2_W05 NAU2_U01 NAU2_U01 NAU2_U01 NAU2_U12 NAU2_U05 NAU2_U12 NAU2_U13 NAU2_K02 NAU2_K03 NAU2_K04

3.	Praktyka zawodowa dydaktyczna śródroczna z historii w szkole ponadpodstawowej	3	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji historycznej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji historii. Organizacja i prowadzenie lekcji historii (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły ponadpodstawowej.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U05 HIS2A_U09 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K05
4.	Praktyka zawodowa dydaktyczna ciągła z historii w szkole ponadpodstawowej	1	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji historycznej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji historii. Organizacja i prowadzenie lekcji historii (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły ponadpodstawowej.	HIS2A_W01 HIS2A_W10 HIS2A_U03 HIS2A_U19 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K05

5.	Praktyka zawodowa dydaktyczna śródroczna z Historii i Teraźniejszości w szkole ponadpodstawowej	3	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji historycznej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji z przedmiotu Historia i Teraźniejszość. Organizacja i prowadzenie lekcji Historia i Teraźniejszość (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację Zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły ponadpodstawowej.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U05 HIS2A_U09 NAU2_W01 NAU2_W03 NAU2_U06 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K04
6.	Praktyka zawodowa dydaktyczna ciągła z Historii i Teraźniejszości w szkole ponadpodstawowej	1	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji historycznej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji z przedmiotu Historia i Teraźniejszość. Organizacja i prowadzenie lekcji Historia i Teraźniejszość (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły ponadpodstawowej.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U01 HIS2A_U06 HIS2A_U09 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U06 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K04

7.	Praktyka zawodowa dydaktyczna śródroczna z WOS w szkole podstawowej	4	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji społecznej i obywatelskiej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji wiedzy o społeczeństwie. Organizacja i prowadzenie lekcji wiedzy o społeczeństwie (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U05 HIS2A_U19 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K05
8.	Praktyka zawodowa dydaktyczna ciągła z WOS w szkole podstawowej	1	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji społecznej i obywatelskiej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji wiedzy o społeczeństwie. Organizacja i prowadzenie lekcji wiedzy o społeczeństwie (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U05 HIS2A_U09 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K05

9.	Praktyka zawodowa dydaktyczna śródroczna z WOS w szkole ponadpodstawowej	2	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji obywatelskiej i społecznej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji wiedzy o społeczeństwie. Organizacja i prowadzenie lekcji wiedzy o społeczeństwie (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U05 HIS2A_U09 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K04
10.	Praktyka zawodowa dydaktyczna ciągła z WOS w szkole ponadpodstawowej	1	Kształtowanie kompetencji dydaktyczno-wychowawczych przez zapoznanie się ze specyfiką szkoły ponadpodstawowej i prowadzonej w niej edukacji obywatelskiej i społecznej. Obserwacje czynności podejmowanych przez opiekuna praktyk w toku prowadzonych przez niego lekcji wiedzy o społeczeństwie. Organizacja i prowadzenie lekcji wiedzy o społeczeństwie (w oparciu o samodzielnie opracowywane scenariusze, z wykorzystaniem technologii informacyjnej). Kształtowanie kompetencji dydaktycznych poprzez analizę i interpretację zaobserwowanych albo doświadczanych sytuacji i zdarzeń pedagogicznych. Zapoznanie się z dokumentacją szkoły.	HIS2A_W01 HIS2A_W02 HIS2A_U05 HIS2A_U09 NAU2_W01 NAU2_W06 NAU2_U01 NAU2_U03 NAU2_U04 NAU2_U05 NAU2_U06 NAU2_U07 NAU2_U08 NAU2_U09 NAU2_K01 NAU2_K02 NAU2_K04
razem		123 (nau.) 120 (nie nau).		

Studentów obowiązuje szkolenie dotyczące bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny, w zakresie uwzględniającym specyfikę kształcenia w uczelni i rodzaj wyposażenia technicznego wykorzystywanego w procesie kształcenia. Studentów obowiązuje szkolenie biblioteczne w wymiarze 2 godzin. Studentów przygotowywanych do wykonywania zawodu nauczyciela obowiązuje szkolenie z zakresu pierwszej pomocy przedmedycznej (4 godziny studenci ścieżki nienauczycielskiej, 5 godzin studenci ścieżki nauczycielskiej). Wymienionym szkoleniom nie przypisuje się punktów ECTS.

SPOSOBY WERYFIKACJI I OCENY EFEKTÓW UCZENIA SIĘ OSIĄGNIĘTYCH PRZEZ STUDENTA W TRAKCIE CAŁEGO CYKLU KSZTAŁCENIA:

Weryfikacja i ocena efektów uczenia się osiągniętych przez studenta w trakcie całego cyklu kształcenia na kierunku historia (studia drugiego stopnia) stanowi istotny element procedur obowiązujących w ramach funkcjonującego Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. Obejmuje ona okresową ocenę przez studentów zajęć prowadzonych na kierunku Historia, ocenę tematów prac dyplomowych przez Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, kontrolę, analizę i ocenę przez Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia archiwizowanych teczek z pracami kontrolnymi, hospitację zajęć prowadzonych przez pracowników Instytutu Historii, ocenę w/w dokumentacji i kontrolę procesu zapewnienia jakości kształcenia przez Zespół ds. Ewaluacji Jakości Kształcenia na Wydziale. Kontrolę nad tym procesem posiada Uczelniana Komisja ds. Kształcenia. Szczegółowa weryfikacja i ocena efektów uczenia się odbywa się:

- w procesie dyplomowania (ocena pracy dyplomowej przez promotora i recenzenta),
- w procesie ankietyzacji przeprowadzanej wśród studentów kończących proces kształcenia (ocena realizacji kierunkowych efektów uczenia się),
- poprzez realizację i ocenę praktyk studenckich (zgodnie z regulaminem praktyk),
- poprzez uzyskiwanie od studentów informacji dotyczącej posiadanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w kontekście pobytu w uczelni partnerskiej w ramach wymiany międzynarodowej,
- osiągnięcia kół naukowych (informacja zwrotna poprzez uzyskiwane recenzje zewnętrzne – publikacje naukowe, wystąpienia na konferencjach, przyznane stypendium Rektora lub Ministra),
- poprzez badanie losów absolwentów i informacji zwrotnych w zakresie uzyskanej wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz ich przydatności na rynku pracy,
- poprzez badanie opinii pracodawców w zakresie programów studiów, w tym szczególnie zakładanych efektów uczenia się i metod ich weryfikacji.

Podstawę oceny realizacji efektów uczenia się stanowią ponadto: prace etapowe realizowane przez studentów w trakcie studiów (kolokwia, sprawdziany, prace zaliczeniowe i egzaminacyjne, referaty, projekty, prezentacje, itd., według szczegółowych ustaleń przedstawionych w kartach przedmiotów), których charakter i miejsce określono w ramach funkcjonującego Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (ocena skuteczności osiągania zakładanych efektów kształcenia). Szczegółowe efekty uczenia się i formę ich weryfikacji wyznacza prowadzący przedmiot i umieszcza je w karcie przedmiotu. Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu. Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta.

Formy i metody prowadzenia zajęć oraz kryteria oceny i jej składowe określa karta przedmiotu.

Wszystkie formy weryfikacji osiągnięć studenta uzyskanych w ramach zajęć w danym semestrze odnotowuje się w kartach okresowych osiągnięć studenta.